

Balleti esietendus

Mai Murdmaa

Sandor Kallosi – Mai Murdmaa «Pulmareis»
Libreto Mai Murdmaa ja Mihkel Ullman. Koreograaf-lavastaja Mai Murdmaa, muusikaline juht ja dirigent Erki Pehk, lavakujundus ja kostüümid Jane Kaas ja Airi Eras, valguskunstnik Airi Eras.

Osades Age Oks, Toomas Edur, Dmitri Hartšenko, Kaie Kõrb jt.

Estonia teatris 9. märtsil

Smaragdne Undiinia Estonia teatri laval

KRISTIINA GARANCIS
tantsukriitik

Kui Mai Murdmaa uudislavastusest «Pulmareis» võtta ristlõige, oleks selle tuumaks Undiinia, smaragdne veelune ilm, sisemise harmoonia valgus ning lavapildi mõjus visuaalne mõõde.

Ääremaadele jääks farsilik pulmatrall ja tegelaste kaootiliseks hargnevad monoloogid ning uuristamata karakterid. Icoonid, märgid ja sümbolid hõljuvad ja tantsivad nii vetevallas kui ka laevalael ning silmad on pidu.

«Pulmareisi» on salvestatud infofaile Marc Chagalli maali-dest, Heinrich Heine poemist «Lorelei», E. Th. Hoffmanni romantilisest loomingust ning maailmakuulsa Eestist võrsunud esipaari Age Oksa ja Toomas Eduri kogemusest.

Samas saab tähenduse fakt, et paar kuud tagasi nägi rambivalgust Vanemuise tantsiv «Undiin».

Sild ühest nimekaimust teiseni on elav – Tartu tantsulavastuse koreograafil Dmitri Hartšenkol on Tallinna variandis tantsida Sõbra roll.

Mai Murdmaa ehitab oma lavastuse saksa traditsioonile – loole, milles on romantilist kirge, mustvalget puhtusejanu ja hunnitut ebamaist dimensiooni. Peigmees, kes laevalael toimuvast pulmast tormis Undiini veteriiki satub, saab «nägijaks» ega leia enam endises maailmas mõtet ega asu.

Tronil on kujundus

«Undiin» on leping kolme osapoole vahel – need on kujundus, maagiline valgus ning tantsustrukturaalsus –, mis tihedalt üksteist toetavad ja visuaalselt imetabase maailma loovad.

Kui hargnevad teemad pole alati teravajoonelised ja tegelaskujud pole saanud selga ainusobivat liigutusterüüd või hoopis tegevusniidid aeg-ajalt liiga suurde puntrasse kokku jooksevad, siis valgus ja kujundus haaravad oma mõjuvälja, pehmedades ja vaigistades

keskõise balliruumi tekkimise trikki korrates.

Lavastuse taust on pidu laevalael ja asise maailma tühikargamine, mis klounaadilikult grotesksesse tantsuvormi, tegelaskujudesse-märkidesse ja muusikasse on surutud, ning sellest eristuda ihkavad Peigmees ja Pruut, aga ka Sõber, kes siiski peomõllu mähitakse.

Sugestiivselt lõikab pulmatralli tormi-teema – kõikuv laevatekk, peokülaliste rullumine sellel ja visuaalne üllatus – laevatekk tõuseb tantsijate peade kohale ja jääb metallkettide otsa ähvardavalt rippuma, märgistades veeluse riigi pärusmaa.

Undiin on siug

Undiini olemus ja Kaie Kõrbi genotüüp sobivad perfektelt. Mütoloogiline vetehaldjas on ebamaine, sire, liugjalt läiklev. Ussi, hõbesoomuselise kala ja näki vahepealne veelune.

Kõrbi Undiin on horisontaalselt liikumisjooniseid mõõtev ja ülinõtku suur siug, kes nahal libisedes sätendava niiskuseseone jätab. Peigmehe ja Undiini dialoogi võiks kirjeldada kui mängu maoga, kes liikmetel kulgeb, tuksleb ja keerleb.

Tagasisidemena meenub «Don Juani mängu» vampiir-naine, kelle liikumisstilistika mõneti sarnane oli. Hõljuv vetesügavus kandub tegelaste kehasse ja jäsemetesse. Veteilma vaikus vastandub esimese ja teise osa kaootilise inimsuhete pöörise, mis kõik vaakumpumbana endasse imeb.

Sama vastandus kehtib ka muusikalises lahenduses – motiivide anarhistlik-narrativ vaheldumine ja kristalliseerunud heljuv meloodia.

Teise osa rahu ja mediteerimise aeg on lavastuse kulminatsioon ja peategelase, pealkirja valitsusaeg. Pole ka ime, et Undiinia Ppeigmehe südame oma kammitsaisse haarab, sest see veteriik on tõesti totaalselt maapealse hullumaja vastand.

Veelune harmoonia, selgus ja liikumisrahu ning vee kandejõud, mis Undiini ja Peigmehe kehasid hallitab, selitab

osapoole vahel – need on kujundus, maagiline valgus ning tantsustrukturaalsus –, mis tihedalt üksteist toetavad ja visuaalselt imetabase maailma loovad.

Kui hargnevad teemad pole alati teravajoonelised ja tege-laskujud pole saanud selga ainusobivat liigutusterüüd või hoopis tegevusniidid aeg-ajalt liiga suurde puntrasse kokku jooksevad, siis valgus ja kujundus haaravad oma mõjuvälja, pehmedades ja vaigistades suurt kaost juba eos.

Estonia lava tõuseb paarikümneks minutiks uude dimensiooni, otsekui Bulgakovi «Meistri ja Margarita» Saatana

heldumine ja kristalliseerunud heljuv meloodia.

Teise osa rahu ja mediteerimise aeg on lavastuse kulminatsioon ja peategelase, pealkirja valitsusaeg. Pole ka ime, et Undiinia Ppeigmehe südame oma kammitsaisse haarab, sest see veteriik on tõesti totaalselt maapealse hullumaja vastand.

Veealune harmoonia, selgus ja liikumisrahu ning vee kandejõud, mis Undiini ja Peigmehe kehasid hällitab, selitab ja harutab lahti mehe tunnete ja kahtluste segaduse. Avaneb teisipoolsus.

Seekord oli see korraks Estonia laval tõesti tajuda.

